

Crònica d'estiu

*Proposta
didàctica*

Jesús Boscà

E@PLA!

© 2007 Josep Chapa
Coberta de Miquel Mollà
190x130 mm, 112 pàgines
Enquardernació en rústica

© 2007 Edicions del Bullent, SL
De la Taronja, 16 - 46210 Picanya
☎ 961 590 883
info@bullent.net
Director de la col·lecció: Marc Candela

0. INTRODUCCIÓ

a literatura escrita ha abraçat multitud de temes al llarg de la història.

La Mort (Thanatos) i l'Amor (Eros) han estat els dos eixos bàsics. D'aquesta primera subdivisió han nascut uns altres subtemes: d'una banda, l'odi, el rancor, la rivalitat, la venjança; de l'altra, l'amistat, la solidaritat, la unió.

Aquests ingredients poden estar presents, en major o menor mesura, en qualsevol llibre, com ara en una novel·la d'aventures.

La literatura d'aventures, en general, i la novel·la en particular es nodreixen de la varietat d'escenaris, el dinamisme dels personatges, la velocitat de les accions, etc. Tanmateix, hi ha 2 elements fonamentals que hi destaquen: la importància del VIATGE (la MOBILITAT) i les PROVES que els herois o heroïnes han de superar.

Amb aquests elements podem recordar *Els viatges de Marco Polo*, *Les mil i una nits*, *Sandokan*, *L'illa del tresor*, les *Històries naturals*, etc. En català tenim títols i autors com *Històries naturals*, de Joan Perucho o nombrosos exemples del fecund Jordi Sierra i Fabra.

En el llibre que ens ocupa, *Crònica d'estiu*, l'espai triat per tal d'arrancar la història torna a ser l'escola. *El curs havia acabat. I sí, era ella qui havia canviat.* I el temps? Doncs temps de vacances, temps lliure, època de viatges, relacions i descobertes.

L'inici de *Crònica d'estiu* ja enllaça amb el seu llibre anterior de referència, *Multiaventura als Pirineus*. Repeteixen la majoria dels personatges i encara que se n'afigen de nous la continuïtat és clara.

La protagonista, la simpàtica Yiyang, es queda sola perquè les seues amistats se'n van a llocs diferents. Patrícia i Ennec als Pirineus, Marta i Sònia estuejaven en una urbanització. I ella?

Yiyang se n'ha d'anar amb els seus pares a Cotlliure, un poblet del sud de França.

Inicialment, el panorama és avorrit per a Yiyang, però molt prompte les seues expectatives canvien i l'avorriment es converteix en misteri, diversió i aventura.

Per últim, he de ressenyar que el desplaçament que s'hi fa, el viatge concret, és un **viatge familiar**.

El punt de partida, com hem esmentat adés, és una eixida programada al sud de França a un poble molt turístic, Cotlliure. Yiyang ha de marxar amb els seus pares, però no es trobarà a soles, com ella desesperava. El seu amic Gerard i Daniel també viatgen a França.

Per tant, el que comença sent una eixida familiar programada esdevé una aventura entre amics en què els pares no tenen quasi cap protagonisme.

Només ens queda per destacar aquells ingredients bàsics d'una narració d'aquestes característiques:

- el canvi d'espai: d'un punt d'eixida, X (suposem algun lloc de la geografia valenciana) a França
- canvi d'espai suposa **viatge**
- referència a la **Història**: el temps dels càtars
- els enigmes
- el tresor
- els missatges
- els pergamins
- la presència d'elements sobrenaturals: l'aparició d'Agnès i son pare

1. L'AUTOR

Josep Chapa Mingo (València, 1971). És llicenciat en Geografia i Història i treballa com a professor de Secundària i Batxillerat.

Ha escrit dues novel·les, *Tingonass* i *Una acampada embolicada* i un conte, *Una família amb d...*

Multiaventura als Pirineus és el llibre de referència d'aquesta història. Per aquest motiu, podem afirmar que *Crònica d'estiu* és una mena de continuació d'aquella, pel que fa al gènere, l'estil i els personatges. Ara bé, tenim una nova i interessant aventura.

Per tant, és un escriptor que ha sabut traslladar la seua experiència docent i els seus coneixements al terreny de la narració.

2. L'ARGUMENT

La proposta argumental és característica de la narrativa juvenil. Ja l'hem esbossada en la introducció.

Ha acabat el curs. Yiyang ha viscut un any d'experiències que han modelat el seu caràcter i l'han feta canviar. Ara, els pares li plantegen un viatge cap a un conegut i turístic poble: Cotlliure. Ella pensa que serà avorrit i pesat, però es trobarà amb els seus amics i amb un palau deshabitat ple de misteri, un clergue sospitós, un pescador que veu fantasmes, unes creus que parlen d'un temps passat que encara és present...

Al remat: misteri, aventura, Història, aprenentatge, dinamisme i canvi, riscos i perills servits en 112 pàgines i 23 capítols.

3. ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES I METODOLÒGIQUES

a) Personatges.

Ací tens un llistat dels que hi apareixen. Fes una fitxa com la que tens més avall per descriure'ls breument. Els que hem destacat en majúscules havien aparegut en *Multiaventura als Pirineus*.

- Patrícia
- Marta
- Sònia
- Ennec
- Yiyang (també hi apareixen referits els seus pares)
- Daniel
- Gerard
- Marguerite Salès
- Achmed (també s'hi refereix el seu oncle)
- Agnès
- *L'abbé Jean*
- Marie

FITXA-EXEMPLE

NOM DEL PERSONATGE	PRINCIPAL/ SECUNDARI	TRETS FÍSICS I PSICOLÒGICS	RELACIÓ AMB ALTRES PERSONATGES	VOLDRIA SER ELL O ELLA PERQUÈ...
Gerard	Principal	<i>Alt, ros i de cabell rull Té un misteri al seu darrere que encara no conec (pàg. 39)</i>		

b) Estructura narrativa

Cal parar especial atenció als punts de màxima intensitat narrativa, aquells que provoquen una nova situació en el fil narratiu, per a distingir-los dels altres de transició (presenten l'escenari, els ptges, etc.) Per això recordem alguns capítols centrals en la història que es conta.

En acabant, decidiràs quins són els més importants per a tu.

Recorregut per capítols

□ *Cap 1: Yiyang*

Plantejament.

Escenari escolar. Final de curs. Comença la història amb la protagonista principal. A través dels seus ulls i dels seus amics veurem què ocorre a Cotlliure, poble on passarà les vacances.

□ *Cap 7: Cotlliure*

Arribada i explicació històrica del poble.

□ *Cap. 8: Un poblet de pirates*

Primer dia en la residència de Marguerite Salès, l'amfitriona francesa de Yiyang i els seus pares.

□ *Cap. 11: A les cinc tocodes*

Apareix un nou protagonista: Achmed, el pescador.

□ *Cap. 13: Poetes*

Es proposa un viatge a Lavelanet, antiga terra dels càtars.

□ *Cap. 14: Reunió familiar*

Marguerite Salès explica qui eren els càtars.

□ *Cap. 16: La proposta de Marie*

Marie, cosina de Gerard, proposa d'anar a un palau deshabitat. D'altra banda, els amics veuen al sospitós clergue l'*abbé Jean*.

□ *Cap. 17: L'accident*

Els amics entren al palau i descobreixen una creu càtara.

Achmed cau inconscient i se li apareix una xiqueta, Agnès.

□ *Cap. 18: @*

Yiyang li conta a Patrícia l'aparició d'Agnès. S'obrin una sèrie de preguntes sense contestar: *Per què algú encenia el ciri vora la finestra? Quin era el significat de la creu? [...] Existeix la cova? Quin tresor calia portar a Itàlia i quina va ser la seua sort?*

□ *Cap. 19: Sopar, filosofia i projectes*

Els amics filosofen sobre el *cos* i l'*ànima* i planifiquen una immersió en una cova que pot aclarir l'aparició d'Agnès.

□ *Cap. 20: El tresor*

Els amics fan la immersió a la cova i descobreixen un farcell en què s'amagava un pergami (una bíblia escrita a mà sobre paper de pergami amb un missatge misteriós que els durà al cementeri de Lavelanet).

□ *Cap. 22: Dies Irae*

Desenllaç.

Els amics ixen del cementeri cap al bosc i veuen una escena en què l'*abbé Jean* i altres hòmens i dones estan sent cremats vius. A més, Agnès i son pare apareixen al costat dels amics i s'enduen la bíblia càtara.

Agnès representa l'esperança en el futur.

□ *Cap. 23, cap 24: Epíleg i Fi*

Ja a València. Yiyang i els seus amics reben un paquet misteriós: cadascú, una creu càtara.

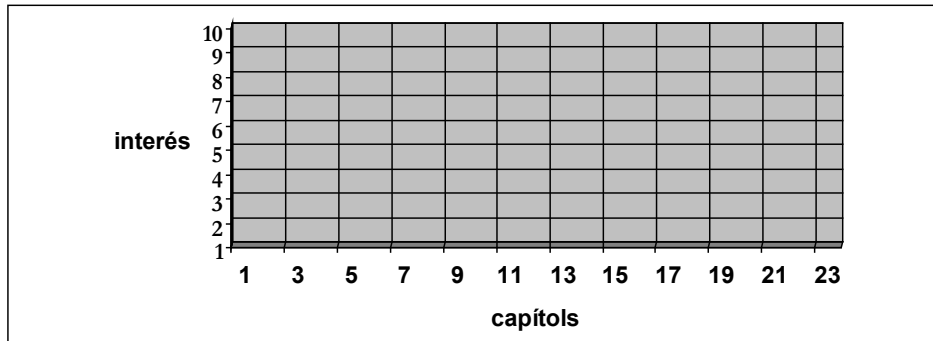

Quadre d'interés

En el següent quadre pots il·lustrar el grau d'interés (entre 0 i 10).

Abans de puntuar pensa en quina relació te cada capítol amb l'anterior i el posterior. Fixa't si el capítol que estàs puntuant canvia d'alguna manera el fil de la història que s'està contant.

Crònica d'estiu

Canvi d'inici o de final

Et proposem que imagines un començament o un final alternatiu. Et donem algunes idees.

Per exemple, com començaries la història si començara a casa d'un dels protagonistes? I si començara en un altre país o continent? O en una altra època de l'any?

Biografia d'un personatge

T'han encomanat que convertisques tota la informació apareguda al llibre en una biografia. Com seria, per exemple, la biografia de *l'abbé Jean*?

Recorda: segueix un ordre cronològic, de jove a adult. Si no hi ha dades d'algun període de la vida del personatge, pots inventar-les, però tracta de ser coherent amb les dades que ja tens.

c) Lèxic

Podem organitzar el lèxic del llibre en 4 apartats:

- la Història
- la religió
- la geografia
- vocabulari per a la descripció dels personatges

A continuació et propose una bateria d'exercicis que es basen en aquestes 4 àrees.

1) Joc de l'S+7

Tria una de les paraules corresponents a cada àrea. Per exemple, *càtar*, que correspon a Història/religió. Busca-la en el diccionari, mira la informació gramatical (categoria, gènere, nombre, etc.). Torna a buscar un mot que estiga 7 paraules més avall i que tinga la mateixa categoria. Hi tenen alguna relació?

Fes el mateix en el llibre, sense el diccionari.

2) Retrat collage

Es tracta de caracteritzar un personatge imaginari que siga la suma de diferents trets, físics o psicològics, de personatges reals. T'imagines un personatge que fóra la mescla de Yiyang? O un que resultara de combinar Yiyang, Agnès i Marguerite Salès?

Intenta fer-ne una descripció.

3) Diccionaris

Trieu un fragment del llibre que us haja agradat. Formeu 2 grups, el grup A selecciona un grup de paraules (substantius, adjectius o verbs) mentre que el grup B substitueix aquests mots per les seues definicions amb l'ajuda del diccionari. Es pot fer el mateix amb sinònims i antònims.

4) Trencaclosques

Posa a prova la teua capacitat de retenció amb els correus electrònics que apareixen al llibre. Demana a un company o companya que te'ls llija desordenats per comprovar si has seguit l'evolució entre els fets que conta Yiyang i els que conta Patrícia, la seua amiga.

5) Full de ruta

Fes la descripció, pas a pas, del viatge que han realitzat els nostres protagonistes. Et done una mena d'esquema hipotètic:

- punt d'eixida: València
- punt d'arribada: Cotlliure
- duració del trajecte: 10 hores (anada)
- duració del viatge: 10 dies

A partir d'aquest esquema bàsic pots donar-li a la teua descripció el format que tu vulgues: contar-lo en forma de diari (*Avui, dilluns _____, hem arribat per fi a l'hotel [...]*) o de fitxa amb punts (Eixida-dia-lloc; Tornada-dia-lloc; Programació de les activitats-hora-lloc-material necessari)

6) Missatges de correu electrònic

Podríem veure com va el viatge comprovant els missatges que s'envien entre ells. T'ho imagines? Escribeu un diàleg imaginari, amb missatges de correu electrònic, entre 2 personatges que t'agraden. Si utilitzes alguna abreviatura, apunta el seu significat entre parèntesis.

7) Escribeu tu la teua història

No t'amoïnes. Amb un esquema senzill, pots superar la por al full en blanc. Fixa-t'hi:

A qualsevol indret d'aquell poble/d'aquella ciutat/d'aquell bosc, hi havia un soroll/un so estrany/ una mena de música, [...]

Es tracta que escrigues una història amb l'ajuda d'unes variants que el teu professor pot facilitar-te.

8) Treballem la descripció

Al llarg de la narració hi trobem nombrosos exemples de fragments descriptius. Podem agafar un d'aquests exemples i aprofitar-lo per a treballar la descripció. D'aquesta manera comprovarem quins verbs són els més usats per a descriure, quins adjectius puc utilitzar, quin to vull emprar (objectiu/subjectiu), si vull realitzar una descripció física o psicològica, etc.

Com a proposta, vet ací un fragment extret de la pàgina 80 de *Crònica d'estiu*. Parem esment en l'ús de frases curtes, l'abundància de substantius, els verbs i els complements.

Capvespre de postal. Arena, mar i cel. El dia s'arregava plàcid i temperat en un cabdell de violetes, com els somnis. Un home amb cadira de rodes passejava per la platja i Gerard se'l va mirar a través d'una sagetera.

A partir de l'anàlisi d'aquest text podem proposar els exercicis esmentats més amunt.

d) Una lliçó d'Història: els càtars

Et propose una activitat per ampliar els teus coneixements sobre la Història. Busca informació en un diccionari històric, enciclopèdia i/o Internet sobre el mot *Càtar*. Busca *religió* i també *cavalleria*.

Pregunta: en quina època històrica visqueren els càtars? Fins a quina data estigueren presents?

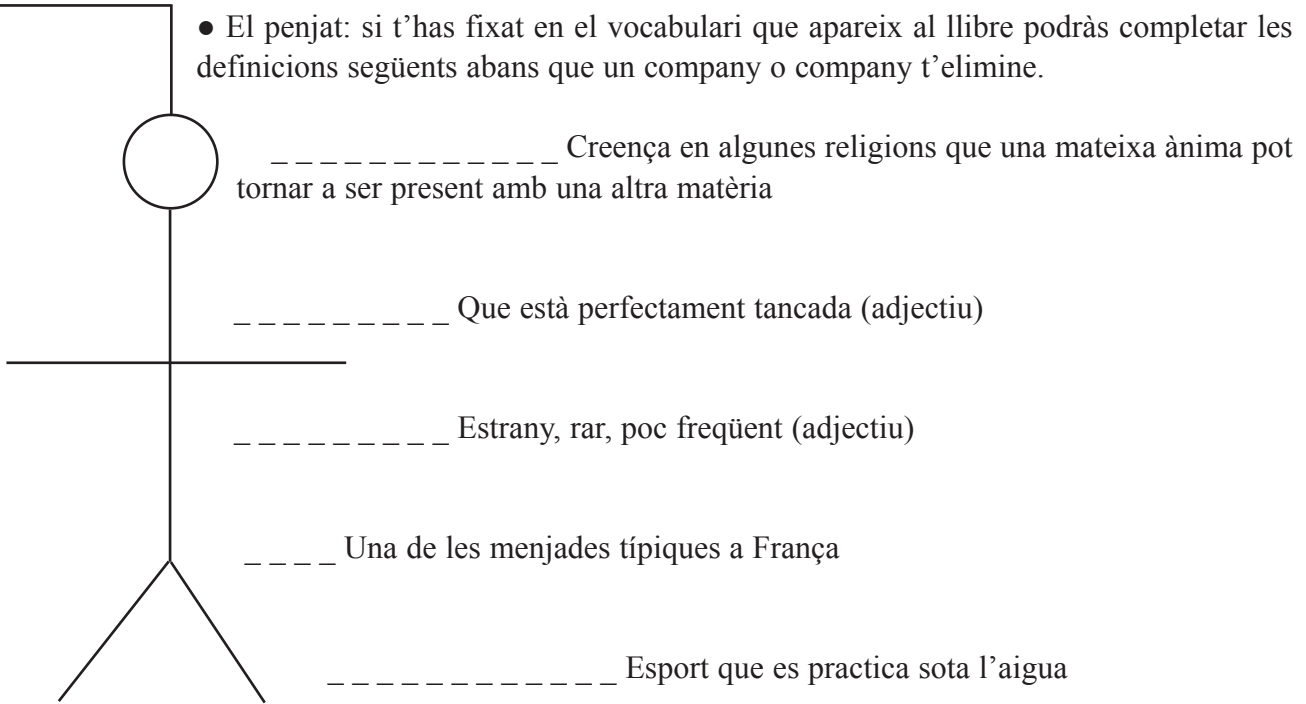
e) Jocs lingüístics: diverteix-te amb alguns entreteniments

- Sopa de lletres: nom d'alguns personatges del llibre

P	A	T	R	Í	C	I	A	S	G	J	U	I	L	M
B	R	P	N	P	E	M	G	R	T	W	A	C	X	A
I	D	R	O	J	N	P	N	F	S	F	M	B	N	R
H	N	V	B	U	N	H	È	T	E	O	L	E	A	G
B	A	B	H	O	E	Z	S	V	C	Z	A	F	E	U
H	S	A	D	F	R	H	Y	J	K	O	D	I	J	E
K	T	I	P	U	I	G	N	F	S	A	A	O	É	R
B	F	Z	I	T	O	P	A	W	V	O	P	K	B	I
V	D	E	E	I	L	N	X	I	K	P	L	P	B	T
A	G	T	H	O	Y	I	Y	A	N	G	O	F	W	E

- El penjat: si t'has fixat en el vocabulari que apareix al llibre podràs completar les definicions següents abans que un company o companya t'elimine.

- El tabú: et propose que apliques el teu vocabulari amb l'ajuda del popular joc TABÚ. Imagina't que calguera trobar una paraula com *TRESOR* sense poder dir COFRE-CLAU-RIQUESA.

És una bona activitat per treballar els hipònims i hiperònims. Ara bé, el joc l'hauria de confegir entre tots els companys i companyes.

f) Per saber-ne més...

- *Enciclopedia Encarta*: pots fer la recerca de les paraules que t'he demanat o d'altres relacionades. S'actualitza constantment.

- Webs interessants: www.tempsdaventura.com

És una web interessantíssima amb tot allò relacionat amb la muntanya en general (coves, rutes, clubs). Té molts enllaços atractius. Fa referència a un programa que emet periòdicament la **TV3**. També hi havia un programa al canal **Punt 2** anomenat *Aventura* i que pot interessar-te.

- Una altra web: <http://ca.wikipedia.org/wiki/Portada>

La Viquipèdia és una font oberta de consulta per Internet realitzada per totes aquelles persones que desitgen aportar alguna cosa sobre algun tema en concreta. És semblant als fòrums.

SOLUCIONS DELS JOCS LINGÜÍSTICS

Els personatges de la història són: Patrícia, Yiyang, Agnès, Marguerite, Abbé Jean.

Les 5 definicions del joc del penjat corresponen a: *reencarnació*, *hermètica*, *insòlit*, *crep* i *submarinisme*.